

Els divendres, economia

LA MALEDICCIÓ DEL RISC

Per saber si el creixement econòmic és el que caldria s'ha d'observar indicadors diferents dels que utilitzen els polítics i les empreses, com ara l'acceptació o el rebuig social del progrés

JOSEP-MARIA
Ureta*

a definició més comuna del risc associat a l'economia política la va aportar Ulrich Beck quan arran de l'accident de Txernòbil (1986) va encunyar el concepte de la societat del risc. A l'era postindustrial han aflorat les conseqüències indesitjades de l'anhel del progrés que en la seva formulació més acceptada diu que la ciència en mesura el risc i la societat només el percep. És una noció bàsica, perquè in-

L'Observatori del Risc detecta nous fenòmens d'insatisfacció social

dica el que socialment és tolerable o no. I el que no s'accepta, tant si és racional com no, obliga a fer dues recatificacions: els polítics canvien prioritats i les empreses abandonen uns projectes i en reactiven d'altres amb l'objectiu d'atendre les noves demandes.

El 2002 s'han donat molts casos que defineixen en quin moment es troba la nostra societat del risc. A Catalunya s'han recollit i valorat amb una excel·lent precisió en el segon

informe de l'Observatori del Risc promogut per la fundació Ides (www.seguretat.org).

La percepció del risc i el seu marge de tolerància comprèn dos vessants. Hi ha un risc global (*macroperill*) que no té concreció en l'espai i que amenaça tota la humanitat, com són les catàstrofes, naturals o per negligència humana. Les costes gallegues en tenen sobrades mostres, i a ningú se li acut pensar que es tracta d'un problema local. En canvi, hi ha altres realitats més tangibles (*microperills*) que sí que afecten un territori concret i que depenen dels seus habitants a l'hora de mobilitzar els polítics i pressionar les empreses. Assumim millor una mitjana anual espanyola de 10 morts diaris per accident de trànsit que els tres diaris per accident laboral. La diluïció de responsabilitat entre polítics i empreses allargarà el problema.

També és fàcil pronosticar que aquest any es repetiran conflictes per riscos emergents similars als de l'any passat. De diferent signe: des de les inundacions del Garraf, perquè una carretera d'accés a la primera o segona residència actua de dic, fins a la contaminació de l'aigua de l'aixeta (Santa Maria de Palautordera) o les subterrànies de l'Empordà i Osona. Davant d'aquest *microperill*, la societat exigeix risc zero en l'aigua de beure. Però també aflora la percepció d'un *macroperill* en el

transvasament de l'Ebre i del Roine. Amb eleccions municipals a la vista, la política de l'aigua i els interessos empresarials que generen donaran un bon nivell de risc que els catalans assumeixen.

Un altre front que mereix avaluació social per la seva repercussió política i econòmica és que la salut de les persones cada cop està més

GÈNERE DE PUNTS

● Entre els indicadors de grau de desenvolupament en contraposició a l'exclusió, la utilització de la preposició *sense* s'ha estès des dels que no tenen papers ni feina fins als que no tenen sostre, que a Barcelona ja són entre 800 o 1.500 persones. També existeix una varietat del *sense* aplicat a l'accés a les noves tecnologies, els *sense ordinador*. No augmenta gaire el nombre d'usuaris d'internet, tot i que segons els experts encara no es pot parlar de *fractura digital*.

● El sector de la construcció no és el que concentra més accidents laborals si es contempla la quantitat d'accidentats en relació amb la població ocupada de cada sector. Hi ha més accidents en el sector primari i en el de serveis. J.M.U.

condicionada pel model de producció. La precarietat laboral fa que moltes persones se sentin incapaces d'assumir el risc del qual s'han després moltes empreses. Els autònoms o contractats temporalment, que han d'assumir obligacions personals de formació, salut o estalvi per a la pensió, han guanyat protagonisme social el 2002 com a reflex de la pèrdua d'identitat d'un factor econòmic que abans es deia classe treballadora.

Paral·lelament a aquest fenomen es constata el notable increment (fins a un 40% en algunes zones) de les *malalties mentals*, vinculades amb els processos productius de forma encara no ben precisada. Aquí hi ha tant de risc emergent -dels 20.000 milions d'euros (3.3 bilions de pessetes) que la UE es gasta en farmàcia, un 23% va destinat a combatre les *depreses*- com també una astuta agitació mediàtica de les multinacionals farmacèutiques per col·locar psicofàrmacs.

Si del 2002 se'n vol obtenir un model idoni de les conseqüències de la societat del risc, res millor que el conflicte de les antenes de telefonia mòbil i el possible perjudici per a la salut. Les actituds de veïns, operadors i administracions han representat el seu millor paper com a antagonistes en la maledicció que incorpora només parlar de l'era de la informació. ■

*Periodista.

PETIT
OBSERVATORI

JOSEP MARIA

Espinàs

¿LA MISÈRIA
POT SER
'NORMAL'?

Aquests dies no ha fet gaire fred. Però en altres països sí que la temperatura ha estat molt baixa. A Suïssa, una persona sense domicili ha mort víctima del fred. ¿Del fred només? ¿Per què hi ha gent que dorm a la intempèrie, no pas en societats pobres, sinó també en ciutats de països rics? ¿Per què hi ha una mena de misèria que ja és considerada normal?

A totes les ciutats europees pròsperes hi ha centenars de persones marginals, inadaptades a les formes usuals de la vida urbana. Aquesta inadaptació pot estar tan endurida que aquests marginats no vulguin demanar ajut i, si l'ajut els és ofert, es neguin a acceptarlo. A vegades diem: «Deixem-los viure tal com volen». Però, ¿morir també?

Totes les ciutats tenen, més o menys algun servei d'acolliment social. Amb tot, sempre hi haurà persones que continuaran mantenint-se al marge de qualsevol intent de recuperació. Persones ferides greument per la vida -toxicòmans, solitaris, psíquicament o mentalment deteriorats-, que han perdut massa lligams amb el món que els envolta. Però si acceptem aquestes vides i aquestes morts com un fet social *normal* és que fracassa alguna cosa més que els serveis d'assistència social. És que també ens hem endurit en la nostra *normalitat*.

L'Òpera de Buenos Aires ha organitzat una funció especial: els entusiastes del *bel canto* portaran, en comptes d'entrada, una llauna de conserves o un paquet amb menjar. Una organització caritativa s'encarregarà de repartir-ho als pobres.

És una iniciativa objectivament respectable, però tant el problema dels argentins com el dels nostres marginats urbans demana una actuació de més abast. Cal enfrontar-se amb les causes de la misèria i aconseguir que l'atur, la malaltia, l'alcoholisme, la droga, trobin una sortida que no sigui el fatalisme o la desesperació. Les reaccions individuals són generoses, però insuficients.

Aquestes festes ens fan pensar en alguns drames particulars, però durant tot l'any l'acció ha de ser pública. ■

piensa por ti.

902 16 15 15   www.sindrogas.es   sin dudas, sin drogas.   PLAN NACIONAL SOBRE DROGAS   MINISTERIO DEL INTERIOR